

Універсальна десятикова класифікація (УДК)

Методика застосування

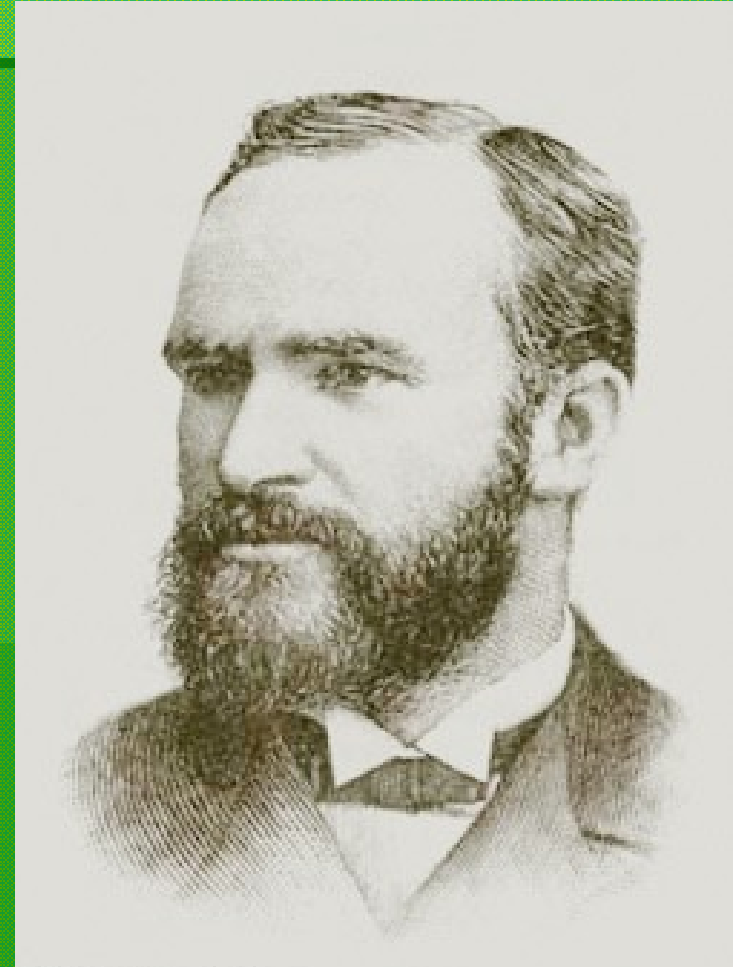
*Інна Лобановська,
заввідділу комплектування та наукового
опрацювання документів
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

Десяткова класифікація Дьюї

Мелвіл Дьюї

(1851–1931)

**автор Десяткової
класифікації – один
з найвизначніших
бібліотечних діячів
США**

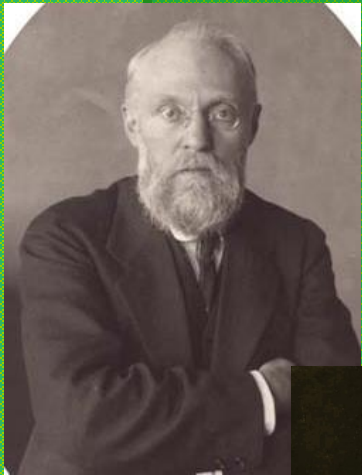

Десяткова класифікація Дьюї

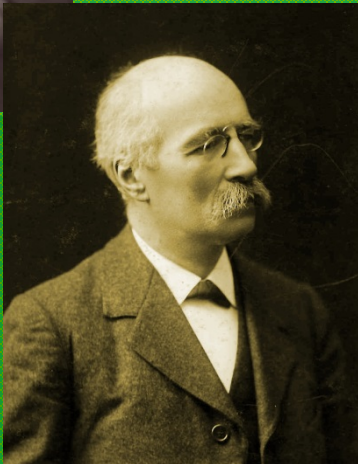
- **1876** – Перше видання „Десяткової класифікації” М. Дьюї, в якій викладено основні положення десяткової системи класифікації
- **1885** – Друге видання „Десяткової класифікації” М. Дьюї, що стало відомим і набуло поширення

Десяткова класифікація

1895 – I Міжнародна бібліографічна конференція

Поль Отле (1868–1944)

Анрі Лафонтен (1854–1943)

„Універсальний бібліографічний репертуар”

Десяткова класифікація

- **1895–1905** Початок розроблення „брюссельського варіанту” Десяткової класифікації
- **1905** – У Брюсселі французькою мовою вийшло перше зведене видання таблиць нової десяткової класифікації під назвою „Керівництво до універсального бібліографічного репертуару”

Десяткова класифікація в Україні

- **1919** – Головною Книжною Палатою України підготовлено до друку „Міжнародну децимальну бібліографічну класифікацію”, автором якої був відомий український бібліограф Ю.Іванов-Меженко
- **1921** – Постанова Управління у справах друку та Головполітпросвіту УРСР. З цього часу ДК застосовують в усіх масових і в більшості спеціальних і наукових бібліотек

Універсальна десяткова класифікація (УДК)

- **1927–1933** – Уперше під назвою „Універсальна десяткова класифікація” вийшло 2-е міжнародне видання таблиць
- **1931** – „Десятичная классификация и систематический каталог”
М. В. Русинова – перший у світовій практиці посібник, де викладено особливості й правила організації систематичного каталогу
- **1938** – Книжковою Палатою УРСР видано значно розширені таблиці УДК

УДК

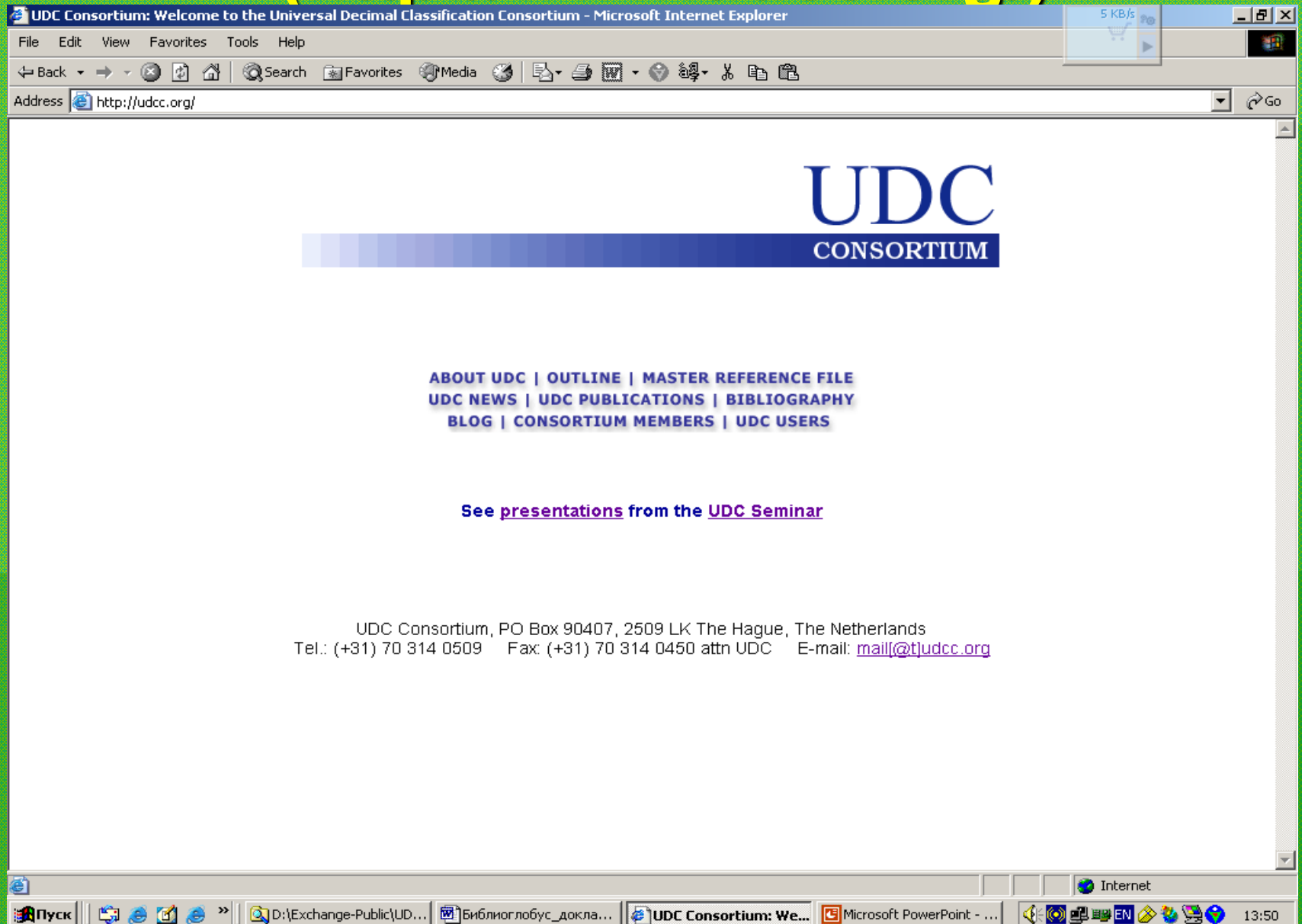
- **1962** – Постановою Ради Міністрів СРСР «О мерах по улучшению организации научно-технической информации в стране» УДК введено як обов'язкову для класифікування природничої й технічної літератури в науково-технічних бібліотеках, видавництвах, редакціях науково-технічних журналів, в установах науково-технічної інформації
- **1963–1986** – в СРСР видано 3 повні, середні, й численні галузеві видання таблиць УДК

УДК

➤ **1991** – Створено Консорціум УДК (Гаага, Нідерланди), членом якого є Україна.

Завдання Консорціуму – ведення еталонних таблиць, створення машиночитного еталону таблиць, внесення змін, доповнень, виправлень і їх щорічне публікування

Сайт міжнародного Консорціуму УДК (<http://www.udcc.org/>)

The image shows a screenshot of a Microsoft Internet Explorer browser window displaying the website for the UDC Consortium. The browser's title bar reads "UDC Consortium: Welcome to the Universal Decimal Classification Consortium - Microsoft Internet Explorer". The address bar shows the URL "http://udcc.org/". The website content features the UDC Consortium logo, a navigation menu with links to "ABOUT UDC", "OUTLINE", "MASTER REFERENCE FILE", "UDC NEWS", "UDC PUBLICATIONS", "BIBLIOGRAPHY", "BLOG", "CONSORTIUM MEMBERS", and "UDC USERS", and a link to "See presentations from the UDC Seminar". At the bottom, contact information is provided: "UDC Consortium, PO Box 90407, 2509 LK The Hague, The Netherlands", "Tel.: (+31) 70 314 0509", "Fax: (+31) 70 314 0450 attn UDC", and "E-mail: mail@tudcc.org". The Windows taskbar at the bottom shows the Start button, several application icons, and the system tray with the time 13:50.

UDC Consortium: Welcome to the Universal Decimal Classification Consortium - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Address <http://udcc.org/>

UDC CONSORTIUM

[ABOUT UDC](#) | [OUTLINE](#) | [MASTER REFERENCE FILE](#)
[UDC NEWS](#) | [UDC PUBLICATIONS](#) | [BIBLIOGRAPHY](#)
[BLOG](#) | [CONSORTIUM MEMBERS](#) | [UDC USERS](#)

[See presentations from the UDC Seminar](#)

UDC Consortium, PO Box 90407, 2509 LK The Hague, The Netherlands
Tel.: (+31) 70 314 0509 Fax: (+31) 70 314 0450 attn UDC E-mail: mail@tudcc.org

Пуск D:\Exchange-Public\UD... Библиоглобус_докла... UDC Consortium: We... Microsoft PowerPoint - ... 13:50

Українські видання таблиць УДК

- **1997** – Для впровадження україномовної системи УДК Книжковою палатою України розроблено проект „Класифікаційна система України”, що передбачає створення еталона таблиць УДК українською мовою, видання їх у традиційному друкованому вигляді й в електронній формі
- **2000** – Перше видання УДК українською мовою (середні таблиці).
- **2008–2011** – 2-ге україномовне видання таблиць УДК у 8 томах, доповнене й виправлене
- **2017** – останнє видання таблиць УДК з урахуванням доповнень і виправлень 2010–2011 років

ДНУ „Книжкова палата України ім. Івана Федорова” Сторінка УДК

Державна наукова установа “Книжкова палата України імені Івана Федорова”

ISBN/ISMN

Індекс УДК

Обов'язковий примірник

Форми звітності

Послуги

Передплата

Вісник Книжкової палати

Про Книжкову палату України	>
Наукова діяльність	>
Видавнича діяльність	
Інформаційна діяльність	>
Національна бібліографія	
Ресурси	
Електронні колекції	
Друк України	
Видавцю	
Бібліотекарю	>
Доступ до публічної інформації	
Державні закупівлі	
Вакансії	
Запитання-відповіді	

*Книжкова палата України нагадує,
що під час використання розроблених нею друкованих або електронних матеріалів,
посилання на неї як на автора **обов'язково**
(Закон України “Про авторське право і суміжні права” від 23.12.1993 № 3792-ХІІ)*

Загальні відомості про УДК

- Що таке УДК?
- Власник УДК і ліцензіати
- Історія УДК
- Сучасний стан УДК в Україні
- Національний стандарт з УДК
- Користувачі УДК в Україні

Новини про УДК

- Зміни та доповнення до УДК
- Семінари та конференції з УДК

Сторінка систематизатора

- Термінологія УДК
- Побудова та властивості УДК
- Методика індексування за УДК
- Алфавітно-предметний покажчик
- Методичні рішення для понять УДК
- Рішення засідань Вченої ради щодо УДК
- Скорочені таблиці УДК он-лайн
- Запитання-відповідь

Видання УДК

Публікації про УДК

Послуги

Звертаємо Вашу увагу на оновлені рубрики:

“Видання УДК” (доступно для завантаження!) за посиланням http://ukrbook.net/UDC/UDC_vydannya.html
“Сторінка систематизатора” за посиланням http://ukrbook.net/UDC/UDC_1.html

Повідомляємо:

Книжкова палата України готує видання “Таблиця зіставлення індексів ББК і УДК : ББК — на 1997 рік, УДК станом на 2011 рік”, яке налічує понад 1200 основних та 100 допоміжних рубрик.

Контакти

Відділ класифікаційних систем
Просп. Юрія Гагаріна, 27, м. Київ, 02094.
Тел./факс: 380(44) 292-00-54
E-mail: udc@ukrbook.net

Київ

Банери Книжкової палати
України

УДК онлайн українською мовою на сайті Консорціуму УДК

Universal Decimal Classification

57 languages

summary

Ukrainian (Українська) ▼

НАЗАД ЗНАКИ ВИЗНАЧНИКИ 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

АНОТАЦІЯ ІНСТРУКЦІЯ АПП ЕКСПОРТ ВІДПОВІДНІСТЬ ПЕРЕКЛАДИ

Розгорнути все | Згорнути все

НАЗАД

ДОПОМОЖНІ ТАБЛИЦІ

ЗНАКИ

- + Приєднання. Таблиця 1a
- / Послідовне поширення. Таблиця 1a
- : Просте відношення. Таблиця 1b
- :: Закріплення послідовності. Таблиця 1b
- [] Групування. Таблиця 1b
- * Зірочка (астериск), нотація не з УДК. Таблиця 1h
- A/Z Пряме алфавітне підрозділення A/Y, A/Z. Таблиця 1h

ЗАГАЛЬНІ ВИЗНАЧНИКИ

- =... Загальні визначники мови. Таблиця 1c
- (0...) Загальні визначники форми документів. Таблиця 1d
- (1/9) Загальні визначники місця. Таблиця 1e
- (=...) Загальні визначники рас, етнічних груп та народів. Таблиця 1f
- "..." Загальні визначники часу. Таблиця 1g
- 0... Загальні визначники основних характеристик. Таблиця 1k

ОСНОВНА ТАБЛИЦЯ

- 0 ЗАГАЛЬНИЙ КЛАС. НАУКА ТА ЗНАННЯ. ОРГАНІЗАЦІЯ. КОМП'ЮТЕРНА НАУКА
- 1 ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ
- 2 РЕЛІГІЯ. ТЕОЛОГІЯ (БОГОСЛОВ'Я)
- 3 СУСПІЛЬНІ НАУКИ
- 5 МАТЕМАТИКА. ПРИРОДНИЧІ НАУКИ
- 6 ПРИКЛАДНІ НАУКИ. МЕДИЦИНА. ТЕХНІКА
- 7 МИСТЕЦТВО. ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО. ІГРИ. СПОРТ
- 8 МОВА. МОВОЗНАВСТВО. ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО
- 9 ГЕОГРАФІЯ. БІОГРАФІЇ. ІСТОРІЯ

Натисніть на
клас з лівого
боку для
відображення
записів

UDC
CONSORTIUM

For complete UDC schedules see [UDC Online Hub](#)

UDC
online

Форум, посвященный проблемам УДК ВІНІТІ РАН

УДК Консорциум | Россия - Windows Internet Explorer

http://forum.udcc.ru/ Яandex

УДК Консорциум | Россия

Имя Запомнить?
 Пароль

Регистрация Справка Пользователи Календарь

Добро пожаловать на УДК Консорциум | Россия.

Если это ваш первый визит, рекомендуем почитать [справку](#) по форуму. Для размещения своих сообщений необходимо [зарегистрироваться](#). Для просмотра сообщений выберите раздел.

Раздел	Последнее сообщение	Темы	Сообщений	Модератор
О сайте Новости и любые изменения касающиеся сайта				
Новости	14.06.2008 Самое большое обновление от RTFM77 14.06.2008 13:44	5	6	
Школы и семинары по проблемам УДК				
Школа-семинар по УДК (5 – 6 апреля 2006 г.) «Универсальная десятичная классификация. Современное состояние и методика применения»	Материалы школы-семинара от В.Белоозеров 29.09.2006 15:41	2	3	
Второй методический Семинар по УДК (11 – 13 апреля 2007 г.) Универсальная десятичная классификация. Методика применения.	Списки участников конференции от RTFM77 17.04.2007 06:09	3	5	
The International Seminar on the UDC	Семинар: Гаага, Нидерланды, 4-5 июня 2007 г. от RTFM77 06.02.2007 21:16	1	1	
Третий методический Семинар по УДК (16–18 апреля 2008 г.) Универсальная десятичная классификация. Методика применения.	Фотографии с семинара от RTFM77 18.06.2008 21:50	7	9	

23-26/09 выставка "Отдых"
Крокус Экспо, г. Москва, 2008 г.
Закази бесплатный пригласительный!
www.tourismexpo.ru

Все виды лизинга
МКБ-лизинг. С Вас проект с нас деньги. Не теряйте время, заявка.
www.mkb-leasing.ru

Проект Россия - в ozon.ru
Таинственная книга-загадка! Читают в Кремле. Дост. весь мир
OZON.ru

Реклама от Google

Раздел	Последнее сообщение	Темы	Сообщений	Модератор
УДК. Универсальная Десятичная Классификация Последние новости, обсуждение и дополнения, помощь в индексации				
Обсуждение печатных изданий Анонсы и новости о выходе печатных изданий, а так же их обсуждение Подразделы: Анонсы	Предисловие к печатным изданиям от RTFM77 15.06.2008 13:53	16	18	

Десятковий принцип систематизації та його втілення в таблицях УДК

0,0 Загальний розділ

0,1 Філософія

0,2 Релігія

0,3 Суспільні науки ...

0,6 0,61 0,612 0,6124

0,60 0,610 0,6120 0,61240

0,61 0,611 0,6121 0,612460

Індексація

Система і сукупність позначень,
прийнята для документної класифікації

Важлива позитивна риса УДК – її індексація –
однорідна, цифрова (використані арабські цифри,
добре відомі в усьому світі)

3

30
31
32
33
34
35
36
37

1-й рівень
2-й рівень

373
374
376
377
378

3-й рівень

379.8

4-й рівень

Властивості УДК

- **універсальність** (охоплює всі галузі знань);
- **багатоаспектність** (відображає предмет залежно від аспекту, в якому його розглядають);
- **ієрархічність побудови** (поділ понять від загального до конкретного більшості розділів основної та допоміжних таблиць);
- **мнемонічність** (легке запам'ятовування індексів завдяки типовим закінченням на родинні поняття, наприклад, **.01** – теорія питання; **.08** – кадри);
- **гостинність** (можливість розвитку й удосконалення схеми без порушення основних принципів її побудови)

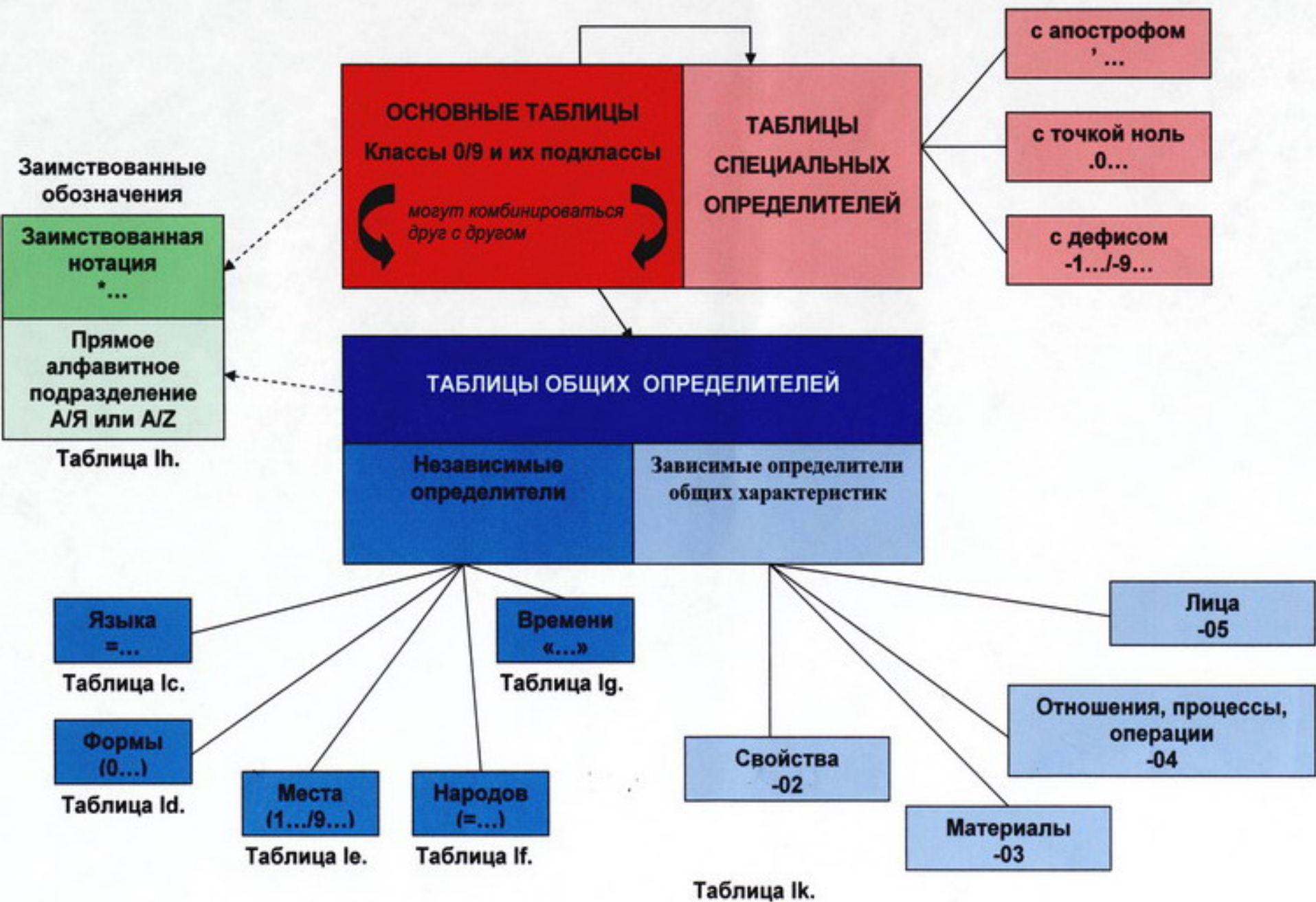
Міжнародний характер УДК

- *використовують* у понад 130 країнах світу на всіх континентах)
- *перекладена* 57 мовами

Структура УДК

- Основна таблиця
- Допоміжні таблиці
- Абетково-предметний покажчик (АПП)

СТРУКТУРА УДК

Основна таблиця

0 Загальний відділ

1 Філософія. Психологія

2 Релігія. Теологія

3 Суспільні науки

4 (резерв для майбутнього застосування)

5 Математика і природничі науки

6 Прикладні науки. Медицина. Техніка

7 Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Фотографія. Музика. Ігри. Спорт

8 Мова. Мовознавство. Художня література. Літературознавство

9 Географія. Біографії. Історія

Допоміжні таблиці

Допоміжні таблиці визначників, які відображають повторювані поняття, загальні для всіх або багатьох розділів (Загальні), або всередині одного чи кількох, близьких за змістом розділів (Спеціальні).

Визначники утворюють самостійні класифікаційні ряди за тим же десятковим принципом ділення, що й основна таблиця

Спеціальні (аналітичні) визначники

- Мають обмежену сферу призначення; застосовують для позначення характерної деталізації в межах розділів, де їх наведено, а інколи і в деяких інших, якщо про це є спеціальна вказівка
- Формально належать до допоміжних таблиць, але наведені в тексті основної таблиці в розділі, який вони обслуговують
- Є рухомою частиною індексу, яку можна приєднувати до основного індексу цього розділу, а інколи й інших

Спеціальні визначники

Характерними знаками є:

- дефіс
- .0 крапка нуль
- ' апостроф

Позначені вертикальною чорною рисою на берегах таблиць так, щоб їх можна було легко знайти

Спеціальні визначники

Спеціальні визначники додають до основного індексу обов'язково зі збереженням знаків, що їх відрізняють:

37.015.3 Педагогічна психологія

376-05 Освіта, виховання, навчання осіб залежно від особистих характеристик

81'36 Граматика

Спеціальні визначники

Усі види спеціальних визначників
можна застосовувати як:

Одиничні визначники якогось одного
типу:

82.09 Літературна критика. Літературні
дослідження

821.161.2-3 Українська проза

Спеціальні визначники

Комбінація однотипних визначників:

37.02.013.75 Експериментальна
дидактика

82-93-343 Дитячі казки

81'221.24'271 Культура жестової мови

Спеціальні визначники

Комбінація визначників різних видів:

821.161.2-1.09 Критика української поезії

811.162.1'276.3-053.5 Мова польських школярів

373.2.091.113-057.177 Директор,
завідувач дошкільного навчального закладу

Спеціальні визначники

У деяких випадках, коли в таблицях УДК відсутнє поняття в основному індексі, але є спеціальний визначник на це поняття, то в поєднанні з індексом розділу, де наведено спеціальний визначник, він може виступати в ролі основного індексу і за його допомогою можна комплексувати матеріал з окремих загальних питань:

37.02 Загальні питання дидактики і методики

82.01 Теорія літератури

Загальні визначники

- відображають загальні категорії та ознаки і слугують для їх стандартного позначення;
- можна додавати до будь-якого індексу основної таблиці за допомогою особливих символів;
- за функціями поділяються на самостійні (незалежні), що можна застосовувати не тільки як елементи комбінованих індексів, але і як прості класифікаційні індекси (заг. визн. мови, форми, місця, народів, часу) та несамоствійні (залежні), що застосовують лише в поєднанні з іншими індексами (заг. визн. властивостей, матеріалів, процесів, відношень, осіб);
- поділяються на визначники змісту й форми

Загальні визначники

- Загальні визначники мови (лінгвістичні) =...
- Загальні визначники форми (0...)
- Загальні визначники місця (географічні) (1/9)
- Загальні визначники рас, етнічних груп, народів (=...)
- Загальні визначники часу (хронологічні) "..."
- Загальні визначники властивостей -02
- Загальні визначники матеріалів -03
- Загальні визначники процесів, відношень і дій -04
- Загальні визначники осіб -05
- Предметна деталізація, запозичена з інших джерел
*, А/Я

Загальні визначники мови (лінгвістичні) =...

Позначають мову або лінгвістичну форму документа, зміст якого виражено основним індексом УДК.

Як правило, їх наводять після основного індексу УДК, але можливі випадки, коли їх розміщують всередині або навіть попереду складного індексу (у разі потреби згрупувати документи за мовними ознаками, а не за їх змістом, наприклад, для виділення документів іноземними мовами)

Загальні визначники мови (лінгвістичні) =...

Слугують джерелом для підрозділяння мов класів 811 „Мови”, 821 „Література окремими мовами” і Табл. І „Загальні визначники етнічних груп”:

= 161.2	Українська мова (визначник)
(=161.2)	Українці (етнічні)
811.161.2	Українська мова (предмет вивчення)
821.161.2	Українська література

Загальні визначники форми (0...)

Позначають форму або вигляд документа. Їх не використовують для відображення змісту документів.

Літературні жанри (поезія, драма, проза) класифікують за допомогою спеціальних визначників 82-1/-9.

Види форми, не зазначені у Табл. Id, можна позначати за допомогою (0:), наприклад:

929(0:82-31) Біографії, подані у формі роману

Загальні визначники форми (0...)

Зазвичай розташовують після основного індексу УДК, але в разі потреби всі документи одного виду або форми (або їх замітники) можуть бути згруповані разом під відповідним визначником форми документа:

54(035) Довідники з хімії

54(038) Словники з хімії (поряд з іншими роботами з хімії)

(038)54 Словники з хімії (поряд з іншими словниками)

Загальні визначники форми (0...)

- 37(03) Довідкові видання з педагогіки
- 37(031) Педагогічні енциклопедії
- 37(07) Посібники для викладання, навчання та практичної підготовки з педагогіки
- 37(072) Допоміжні матеріали для навчання. Методичні посібники з педагогіки
- 37(073) Навчальні програми та плани з педагогіки
- 37(075) Підручники та навчальні посібники з педагогіки
- 37(076) Посібники для практичних занять та навчання з педагогіки
- 37(079) Документи, пов'язані зі змаганнями, контрольними роботами, іспитами тощо
- 37(079.1) Задачі та вправи для контрольних робіт, змагань (олімпіад), іспитів, конкурсів, тестів. Екзаменаційні документи (білети)

Загальні визначники форми (0...)

Якщо документ має більше одного визначника форми, слід розрізняти визначники внутрішньої форми, що відображають його зміст (наприклад, історія питання), та визначники зовнішньої форми, що характеризують лише фізичні властивості носія інформації (наприклад, звукозапис)

Визначник внутрішньої форми потрібно розміщати раніше визначника зовнішньої форми

Загальні визначники місця (географічні) (1/9)

Застосовують для позначення географічного розташування або іншого просторового аспекту предмета, позначеного основним індексом УДК

Їх, як правило, проставляють після основного індексу, але вони можуть йому передувати або, в разі потреби, стояти в середині індексу

Загальні визначники місця (географічні) (1/9)

061.2(100)(=161.2)(477-25)"2003"	Всесвітній конгрес українців, Київ, 2003
069(477-4)	Національні музеї України
323.173(477.62-074)	Прояви сепаратизму на окупованій території Донбасу
327.51(4-622НАТО)	Європейські країни – члени НАТО
338(477)124.4	Економічна криза в Україні
502.17(477-751)	Заповідники України
502.51(26)	Забруднення океанів і морів
94(477)	Історія України
94(477-25)	Історія Києва
94(477.41-21Ірпінь)	Історія міста Ірпінь

Загальні визначники місця (географічні) (1/9)

Можливість інтеркаляції (вставки)
загальних визначників в середину
основного індекса для раціональної
побудови фондів і каталогів

338(477)

Економіка України

338(477)124.4

Економічна криза в Україні

338(477)24.021.8

Економічні реформи в Україні

338(477)245

Економіка України воєнного
часу

Загальні визначники форми (0...) та місця (1/9)

- 37(091)(3) Освіта і педагогічна думка в Стародавньому світі
- 37(091)(37-15)"0395/1453" Освіта і педагогічна думка Візантії
- 37(091)(4/9) Історія освіти і педагогічної думки в окремих країнах
- 37(091)(477) Історія освіти і педагогічної думки в Україні
- 37(091)(477)-051 Видатні педагоги, а також діячі культури, науки тощо, які зробили великий внесок у розвиток освіти і педагогічної думки України
- 37(091)(477)-051 Франко Педагогічні погляди Івана Франка

Загальні визначники рас, етнічних груп, народів (=...)

- 398(=161.2) Український фольклор
- 398(=161.2)2 Українські оповідання, казки,
народний гумор
- 398(=161.2)21 Українські народні оповідання, казки,
билини, легенди
- 398(=161.2)22 Українські міфологічні, християнські,
історичні, героїчні оповіді
- 398(=161.2)23 Українські анекдоти, народний гумор
- 398(=161.2)25 Українські жарти, смішинки
- 398(=161.2)5 Українська народна література,
народні вистави
- 398(=161.2)51 Українські народні книжки
- 398(=161.2)54 Українські народні вистави, вистави
релігійного змісту

Загальні визначники часу (хронологічні) "..."

37(091)(3)"-3000/0476" Освіта і педагогічна думка античного світу

37(091)(4)"1651/1700" Освіта і педагогічна думка в добу Просвітництва (друга пол. XVII – XVIII ст.)

37.091.212.5"344" Учні, студенти денної форми навчання

37.091.212.5"345.3" Учні, студенти вечірньої форми навчання

37.091.212.5"403" Учні, студенти, що запрошені або навчаються тимчасово

Загальні визначники часу "..."

- 37(091)(477) Історія освіти і педагогічної думки в Україні
- 37(091)(477)".../084" Історія освіти в давній Україні
- 37(091)(477)"085/134" Історія освіти в Україні Києво-Галицького періоду
- 37(091)(477)"1340/1648" Історія освіти в Україні Польсько-Литовської доби
- 37(091)(477)"1648/179" Історія освіти в Україні в роки Гетьманщини
- 37(091)(477)"1790/1917" Історія освіти в Україні в роки російсько-австрійського панування
- 37(091)(477)"185/189" Історія освіти в Україні в другій половині XIX ст.
- 37(091)(477)"1917/1920" Історія освіти в роки Української народної республіки
- 37(091)(477)"1921/1991" Історія освіти в Україні в радянську добу
- 37(091)(477)"1991/..." Історія освіти в незалежній Україні

Загальні визначники часу "..."

37.045

Поділ навчального року.
Шкільні чверті, півріччя,
семестри. Канікули

37.045"374.5":323.22/.28 Закриття школи через
внутрішньополітичні події

37.045"374.5":355.4 через воєнні дії

37.045"374.5":393.7 у випадку жалоби

37.045"374.5":551.515 через погодні умови

37.045"374.5":613.166 через спеку

37.045"374.5":613.166.9 через мороз

37.045"374.5":614.46 у зв'язку з карантинном

37.045"374.5":69.059.2 через пошкодження
(аварійний стан) будівлі

37.045"374.5":697.3 через порушення режиму
опалення

Загальні визначники часу "..."

37.045"376:440*2/*3"	Навчальна чверть
37.045"376:440*2*1"	перша чверть
37.045"376:440*2*2"	друга чверть
37.045"376:440*3*3"	третя чверть
37.045"376:440*2*4"	четверта чверть
37.045"376:440*4"	Навчальне півріччя, семестр
37.045"376:440*4*1"	перше півріччя, перший семестр
37.045"376:440*6*2"	друге півріччя, другий семестр
37.045"376:45"	Навчальний рік
37.045"385"	Шкільні канікули
37.045"385:321"	весняні канікули
37.045"385:322"	літні канікули
37.045"385:323"	осінні канікули
37.045"385:324"	зимові канікули
37.045"385":796	спортивні канікули

Загальні визначники часу "..."

37.046

Ступені освіти. Рівні освіти.

37.046"465*04/*05"

Найнижчий ступінь (вік 4–5 років), дошкільне навчання

37.046"465*06/*10"

Нижчий ступінь (вік 6–10 років), початкова школа

37.046"465*11/*17"

Середній ступінь, середня школа

Загальні визначники властивостей -02

050.486-024.11/.12 Інформаційні (аналітико-синтетичні) періодичні видання

37:008-022.218 Полікультурні підходи в освіті. Полікультурна освіта

37.091.33-027.22 Практичні методи навчання

37.013.3-026.15 Креативна педагогіка

37.013.3-027.31 Інноваційна педагогіка

37.013.3-028.76 Нетрадиційна педагогіка

37.014.24-027.568 Офіційні зв'язки

37.018.32-021.342 Закриті навчальні заклади

37.018.8-029:316.3 Виховання як функція суспільства

Загальні визначники процесів, відношень і дій -04

Визначники -04 позначають зв'язки між поняттями і процеси, дії та операції в будь-якій галузі. Їх використовують в усіх розділах основної таблиці

37.062-044.332

Пристосування учнів до умов навчального закладу. Адаптація. Дезадаптація

37.091.25-045

Поділ класів

37.091.27-044.377

Провал на іспитах

Загальні визначники осіб -05

37.015.31-053.2	Виховання дітей загалом
37.015.31-053.4	Виховання дітей дошкільного віку
37.015.31-053.5-058.68	Виховання самотніх, занедбаних дітей
37.015.31-053.8	Виховання дорослих
37.015.31-055.1	Виховання чоловіків
37.015.31-055.15	Виховання хлопців
37.015.31-055.2	Виховання жінок
37.015.31-055.25	Виховання дівчат
376.015.31-056.2/.3	Виховання осіб з особливими освітніми потребами

Загальні визначники осіб -05

- 37.018.1-055.52-055.1 Виховання дитини батьком
- 37.018.1-055.52-055.26 Виховання дитини матір'ю
- 37.018.1-055.52:37.014.1 Право батьків на виховання. Обов'язок батьків щодо виховання
- 37.018.1-055.52:374.72 Школи і курси для матерів і батьків
- 37.018.1-058.86 Виховання в родині нерідних дітей (сиріт, підопічних)
- 316.362-058.855-022.326 Фостерні (прийомні) сім'ї

Абетково-предметний покажчик

Абетковий перелік основних понять, які входять до класів класифікаційної системи, із зазначенням відповідного коду класу та аспекту (в разі потреби)

Синтаксичні засоби УДК

- + знак приєднання „плюс” (можливість інверсії)
- / знак послідовного поширення „похила риска” (інверсія неможлива)
- : знак відношення „двокрапка”, „відношення до...” (можливість інверсії)
- :: знак закріплення послідовності „подвійна двокрапка” (неможливість інверсії)
- [] знак групування „квадратні дужки”
- ' апостроф
- * астериск, зірочка (нотації не з УДК)
- посилання „Дивись”

Знак приєднання

Знак приєднання + (плюс) означає наявність у документі двох і більше незалежних одна від одної тем або формальних особливостей

- ✓ Знак має властивості зворотності
- ✓ Потребує дублювання в каталозі
- ✓ Застосовують в усіх розділах таблиць УДК
- ✓ Його не можна замінювати ні знаком поширення, ні знаком відношення
- ✓ Застосовують як для об'єднання основних індексів, так і визначників:

37+159.9 Педагогіка і психологія

(7+8) Північна і Південна Америка

Знак послідовного поширення

Знак поширення / (похила риска) призначений для скорочення нотації як основних індексів, так і визначників.

Його застосування призводить до розширення значення індексу УДК.

Відбувається злиття кількох окремих понять, розміщених одне за одним. У цьому випадку перший і останній індекси з'єднують знаком /

377/378 Професійна освіта (377+378)

7/9 Гуманітарні науки (7+8+9)

37.01/.09 Теорія, принципи, методи та організація освіти
(37.01+37.02+37.03+37.04+37.06+37.07+37.09)

Знак послідовного поширення

Після індексу зі знаком поширення можна застосовувати загальні та спеціальні визначники, а також знаки : (двокрапка) та + (плюс) за загальними правилами:

373.3/.5.018.3/.5 Загальноосвітні школи різних типів і видів

377/378](091) Історія професійної освіти

378:0/9]-051 Підготовка у ВНЗ фахівців з різних галузей

378.4/.6:001.83](100) Міжнародне наукове співробітництво ВНЗ

Знак відношення

Знак відношення : (двокрапка) об'єднує між собою індекси двох і більше понять (предметів, тем), взаємопов'язаних за суттю; при цьому утворюється складений індекс зі значенням, яке не збігається зі значенням кожного з них окремо, утворюється якісно новий індекс, який може бути інверсованим (зворотним), наприклад:

37:004 Комп'ютеризація освіти

004:37 Комп'ютеризація освіти

Знак відношення

Знак відношення є потужним інструментом, проте досить невизначеним, оскільки зазначає, що відбувається зв'язок, але не вказує ні на тип зв'язків, ні на їхню послідовність.

На перше місце ставлять індекс, який відбиває основну тему документа; індекси, що приєднують через двокрапку, лише уточнюють, деталізують основне поняття

Знак відношення

Наукові дослідження освіти.

Освітологія

37:001.891

Бібліографія бібліографій з питань
освіти і педагогічної науки

016:[016:37]

Літературні премії України

82:7.078:06.05](477)

Знак закріплення послідовності

Знак закріплення послідовності двох і більше компонентів у складеному індексі :: (подвійна двокрапка) робить його незворотним. Він має важливе значення для машинного пошуку, централізованої каталогізації:

Галузеві таблиці УДК
з бібліотечної справи українською мовою
025.45УДК.06::02](083.44)=161.2

Знак групування

Знак групування [] (квадратні дужки)

використовують як алгебраїчне

позначення підгрупи для об'єднання двох і

більше основних складних і складених

індексів УДК, поєднаних між собою

знаками приєднання +, поширення / або

відношення :, :: для відображення будь-

якого поняття, що як ціле стосується

іншого поняття

Знак групування

У складних індексах за квадратну дужку можна виносити індекс загального визначника, присвоєний двом або більше індексам:

Природничо-наукові з"їзди в історії української науки (друга половина ХІХ –початок ХХ ст.)

001+001.89:005.745](091)(477)"185/191"

замість

001(091)(477)"185/191"+

+001.89:005.745](091)(477)"185/191"

Знак групування

Приваблива професія програміста-дизайнера

004:7.05]-051

Становлення загальноосвітніх навчальних закладів з акцентуванням на класичних мовах

373.3/.5-044.227:[811.124'02+811.14'02]

Програма навчання іноземної мови дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку

376-056.264-053.5:[373.5.016:81'243](073)

Автореферат з розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку з мовленнєвими вадами засобами ейдетики

376-056.264-053.4:[373.2.016:811.161.2'233-028.16]:
:159.953.2](043.5)

Знак групування

Коли в індексі є два і більше знаків відношення й потрібно показати, що один з індексів стосується сукупності інших, теж застосовують []

Матеріали науково-практичної конференції з питань комп'ютеризації науки і освіти

004:[001+37]:005.745(082)

Предметна деталізація, запозичена з інших джерел (не з УДК)

Астериск, зірочка *

37.091.212.043"465*00/*99" Поділ учнів за віковими групами

37.091.212.043"465*06" Учні шести років

51(075.3)*5кл. Підручник з математики для 5 класу

Пряме абеткове підрозділяння A/Я, A/Z

069:929Шевченко(477-25) Меморіальний музей Т.Г.Шевченка в Києві

37(091)(477)-051Русова Педагогічна та просвітницька діяльність Софії Русової

37.091.4Сухомлинський Педагогічні погляди В.О.Сухомлинського. Сухомліністика

821.161.2Франко Твори І. Франка

929Вернадський Біографія В. І. Вернадського

Спеціальна методика систематизації за УДК

Правило перше. Рівноправність

УДК – єдина інтегральна система

В УДК немає „своїх” і „чужих” розділів

655.55:37](085.5) Книговидавничі проспекти
педагогічної літератури

де

655.55 Інформація про видання.

Сприяння продажу. Реклама

37 Освіта. Виховання. Навчання.

Дозвілля

(085.5) Проспекти

Правило друге. Множинність локалізації (індексування за аспектами)

Діти (визначник осіб)	-053.2/.5; -055.62; -058.86
Діти (гігієна)	613.95
Діти (соц. допомога)	364.38; 364.4-053.2
Діти (страхування)	368.912.14
Діти, догляд (комун.-побут. госп-во)	649-053.2
Діти, експлуатація (кримін. право)	343.627
Діти, моральне виховання (освіта)	37.015.31:17.022.1
Діти, обов'язки в родині (етика)	173.5-055.62
Діти, права (громад. право)	342.726-053.2
Діти, приховування (кримін. право)	343.553; 343.62
Діти, психологія	159.922.7
Діти, розумовий розвиток (психологія)	159.922.72
Діти, умертвіння (етнографія)	392.2-053.2
Діти, усиновлення (релігія)	2-457.5;
Діти, харчування (гігієна)	613.22; 641.562
Діти, хвороби (медицина)	616-053.2
Діти-актори (кіномистецтво)	791.635-053.2
Діти з проблемами поведінки (психологія)	159.922.76-056.49;
Діти з фізичними вадами (психологія)	159.922.76-056.26
Діти-правопорушники (кримін. право)	343.91-053.2

Правило третє. Застосування визначників

Усі спеціальні визначники, а також залежні загальні визначники не можна застосовувати як самостійні індекси без індексу основної таблиці

316.614.6-053.67 Соціалізація молоді
де

316.614.6 – Об'єкти соціалізації (індекс основної таблиці)

-053.67 – Особи юного віку. Молодь (залежний загальний визначник осіб)

Правило четверте. Атрибути теми (різниця в семантичній ролі понять)

621.822 Підшипники – основний індекс

62-233.2 Підшипники – спец. визн.

621.896 Мастильні пристрої – основний індекс

62-72 Мастильні пристрої – спец. визн.

621.822-72 – Мастильні пристрої для підшипників

621.896-233.2 – Підшипники мастильних пристроїв

Правило п'яте. Послідовність вибору (ряд переважного застосування індексів УДК)

Рекомендована послідовність вибору індексів
(якщо іншого не обумовлено в таблицях)

- 0/9 – індекси основної таблиці
- '0/9 – спеціальні визначники розділу
- .01/.09 – спеціальні визначники розділу
- 0/-9 – спеціальні визначники розділу

... усі інші загальні визначники

37.091.12.011.3-051-027.31 Учителі-новатори

Правило шосте. Класифікаційна формула (утворення складних індексів)

Складний індекс – індекс, утворений поєднанням основного індексу зі спеціальними та/або загальними визначниками, а також за допомогою похилої риски (/)

'1/'9; .01/.09; -1/-9;

-02; -03; -04; -05; (0...); (1/9); "..."; =...; (=...)

37.015.3

Педагогічна психологія

81'243

Іноземні мови

94(477-25)

Історія Києва

37.043.2-056.2/.3 Система спільного навчання незалежно від фізичного та психічного стану, стану здоров'я, розумових здібностей. Інклюзивна освіта загалом

373.3/.5

Загальноосвітня школа

Класифікаційна формула

Фіксований порядок розташування класифікаційних індексів, що визначає класифікаційне рішення.

Загальний порядок створення індексів для різних класифікаційних систем однаковий:

- на перше місце виносять індекс основної таблиці (ОТ), який відповідає основному змістові документа;
- його можна доповнювати індексами допоміжних таблиць у визначеній послідовності

Послідовність розташування індексів у систематичному каталозі (приклад)

складений та складний індекси

+ (знак приєднання)

/ (знак поширення)

простий індекс

(0...) заг. визн. форми документів

(1/9) заг. визн. місця

(=...) заг. визн. рас, етнічних груп, народів

„...” заг. визн. часу

=... заг. визн. мов

: (знак відношення)

:: (знак закріплення послідовності)

-02 заг. визн. властивостей

-03 заг. визн. матеріалів

-04 заг. визн. процесів

-05 заг. визн. осіб

A/Я прями́й абетковий підрозділ

.01/.09 спец. визначники

наступний простий індекс

51+53 Математика і фізика

51/53 Фізико-математичні науки

53 Фізика

53(075) Підручники з фізики

53(477) Фізика в Україні

53(=1.37) Фізичні дослідження давніми римлянами

53"19" Фізика у ХХ ст.

53=111 Документи з фізики англійською мовою

53:001.8 Наукові дослідження в галузі фізики

53::061.2 Фізичні товариства

53-028.31 Основи фізики

53-03 Фізичні властивості матеріалів

53-047.42 Фізичні експерименти

53-051 Фізика

53(092)A/Я Біографії фізиків

53.01 Теорія та природа явищ

54 Хімія

Правило сьоме.

Утворення складених індексів

Складений індекс – індекс, утворений з двох і більше простих або складних індексів за допомогою знака відношення (:)
або подвійного відношення (::)

37:069

Педагогічні музеї

37:069:929 Сухомлинський Меморіальний музей
В.О.Сухомлинського

37.01:001.83(438+477) Наукове співробітництво
України та Польщі в галузі
педагогічної науки

025.4.03::001.12 Фактографічні інформаційно-
пошукові системи

Правило восьме.

Правило першого згадування

Якщо тему загалом не можна виразити одним індексом УДК, але можна виразити їх сумою, то роботи загального і оглядового характеру, де розглянута вся проблема, вся тема, збирають під індексом, де тему згадано вперше

502/504 Наука про навколишнє середовище...

574 Загальна екологія та біорізноманіття

„Українська екологічна енциклопедія”

502/504(031)

**Документи
ніколи не систематизують
за назвою,
а тільки за змістом**

**Превалювання змісту
документа над його формою**

Алгоритм індексування за УДК

- ✓ **Визначення змісту документа, його основної тематики**
- ✓ **Визначення аспекту викладу теми**
- ✓ **Позначення форми представлення документа, його мови й аспекту часу**
- ✓ **„Збирання” окремих складових елементів у класифікаційний індекс документа**
- ✓ **Редагування класифікаційного індексу**

Загальні вимоги до індексів

- Індекс має бути повністю адекватний темі документа, тобто будь-яке поняття теми, що характеризує її предмет або аспекти, має бути виражене тотожною за значенням словесною рубрикою УДК. Якщо в таблицях відсутня точна тотожна рубрика, то поняття теми відбивається через найближчий родової індекс. Умова адекватності не допускає наявності в індексі елементів, що не належать до предмета або форми індексованого документа
- Індекс має бути багатоаспектним, тобто відображати не тільки основний зміст документа, але і всі його аспекти, істотні як з погляду організації фонду, так і пошуку
- Індекс має бути максимально дрібним з деталізацією, що можлива під час використання таблиць УДК
- Індекс має бути побудований технічно правильно відповідно до загальноприйнятих правил

Показники якості індексування

- **Адекватність**, тобто ступінь відповідності (тотожності) кожного знака індексу відповідним поняттям смислового змісту документа
- **Аспектність** – ступінь відображення в індексі аспектів (поглядів), визнаних з позиції документа істотними
- **Дрібність** (глибина) – ступінь деталізації індексу загалом і окремих його елементів
- **Правильність** – ступінь відповідності конструкції комбінованого індексу правилам його побудови, викладеним у загальній методиці класифікування

Приклади систематизування

Методика викладання навчальних предметів (незалежно від рівня навчання)

37.016	Курс навчання. Предметне навчання /Методика навчання/
37.016:0/9	Викладання окремих предметів
37.016:002	Документознавство. Книгознавство. Інформаційна діяльність
37.016:003-028.31	Основи читання та письма
37.016:004	Інформатика
37.016:39(=...)	Народознавство
37.016:39(=161.2)	Українознавство
37.016:5	Природничі науки (дисципліни)
37.016:502/504	Довкілля. Екологія. Природа
37.016:502.2	Природознавство
37.016:51	Математика
37.016:52	Астрономія
37.016:53	Фізика
37.016:54	Хімія

Методика викладання навчальних предметів (незалежно від рівня навчання)

- 37.016:62/64 Технологія. Технічне навчання загалом. Ручна праця. Трудове навчання
- 37.016:62 Техніка
- 37.016:63 Сільське господарство
- 37.016:64 Домоведення
- 37.016:73/76 Образотворче мистецтво
- 37.016:741 Малювання
- 37.016:744 Креслення
- 37.016:745/749 Декоративно-прикладне мистецтво
- 37.016:78 Музика і співи
- 37.016:796 Спорт. Фізична культура

Методика викладання навчальних предметів (незалежно від рівня навчання)

37.016:8 Філологічні науки (дисципліни)

37.016:80 Словесність

37.016:808.1 Літературна творчість

37.016:808.5 Риторика. Ораторське мистецтво. Культура мовлення

37.016:81 Загальне мовознавство

37.016:81-028.31 Основи мови й мовлення

37.016:81'35-028.31 Основи письма і читання

37.016:81'35-028.31:003.076 Формування почерку

37.016:81'35-028.31:028.1 Пояснювальне читання

37.016:81-028.31:003.28 Навчання рукописанню (прописи)

37.016:81'242 Рідна мова

37.016:81'243 Іноземні мови

Методика викладання навчальних предметів (незалежно від рівня навчання)

37.016:811	Окремі мови
37.016:811.111	англійська
37.016:811.112.2	німецька
37.016:811.14'02	грецька класична
37.016:811.14'06	грецька сучасна
37.016:811.161.1	російська
37.016:811.161.2	українська
37.016:811.161.2'221.24	українська жестова мова
37.016:811.161.2'271.12	культура української мови
37.016:811.161.2'276:005.912	ділова українська мова
37.016:811.161.2'34	фонетика української мови
37.016:811.161.2'35	орфографія української мови

Методика викладання навчальних предметів (незалежно від рівня навчання)

37.016:908	Краєзнавство
37.016:91	Географія
37.016:930	Історіографія.
37.016:930.25	Архівістика, архівознавство
37.016:930.85(477)	Історія культури України
37.016:94	Історія
37.016:94(100)	Всесвітня історія
37.016:94(477)	Історія України

Методика викладання навчальних предметів (відповідно від рівня навчання)

- 37.016:51** Викладання математики загалом
- 373.2.016:51** Викладання математики в дошкільних навчальних закладах
- 373.3/5.016:51** Викладання математики в загальноосвітніх навчальних закладах
- 373.3.016:51** Викладання математики в початковій школі
- 373.5.016:51** Викладання математики в основній школі
- 376.016:51** Викладання математики в спеціальних навчальних закладах
- 377.016:51** Викладання математики в професійно-технічних навчальних закладах
- 378.016:51** Викладання математики у вищих навчальних закладах

Літературна творчість окремого автора

821.161.2Шевченко	Твори Т. Г. Шевченка
821.161.2Шев1	Повне зібрання творів
821.161.2Шев1.01	Мовою оригіналу
821.161.2Шев1.02	У двомовному виданні
821.161.2Шев1.03	У перекладах
821.161.2Шев1.03=162.1	Польською мовою
821.161.2Шев1.08	Мова і стиль Т.Шевченка (лексика, граматика, стилістика)

Літературна творчість окремого автора

821.161.2Шев2	Збірки творів
821.161.2Шев2.01	Мовою оригіналу
821.161.2Шев2.02	У двомовному видання
821.161.2Шев2.03	У перекладах
821.161.2Шев2-1/-9	Збірки творів окремих жанрів
821.161.2Шев2-1	Збірки поетичних творів
821.161.2Шев3	Вибрані твори. Антології

Літературна творчість окремого автора

821.161.2Шев7	Окремі твори
821.161.2Шев7Катерина	Поема „Катерина”
821.161.2Шев7Кат.01	Мовою оригіналу
821.161.2Шев7Кат.02	У двомовному виданні
821.161.2Шев7Кат.03	У перекладах
821.161.2Шев7Кат.03=352.2	Абхазькою мовою
821.161.2Шев7Кат.05	У скороченні (уривки з поеми)
821.161.2Шев7Кат.07/.09	Літературна критика і дослідження поеми
821.161.2Шев7Кат.07	Рецензії на поему, критичні матеріали
821.161.2Шев7Кат.08	Мова й стиль поеми
821.161.2Шев7Кат.091	Джерела відомостей про поему. Джерела матеріалів, використаних автором
821.161.2Шев7Кат.093	Відгуки на поему
821.161.2.09Шевченко	Дослідження літературної творчості Т. Г. Шевченка загалом

Індексування перекладів

Переклади художніх творів позначають за допомогою приєднання до індексу автора спеціального визначника **.03**

821.112.2Гауф3-343.03=161.2

Німецька література - Гауф - Вибрані твори - Казки - У перекладі - Українською мовою

Індексування за літературними видами і жанрами

Літературні види та жанри позначають за допомогою спеціального визначника **-1/-9**, який застосовують як для індексування літератури загалом, так і для літератури окремими мовами, а також творів окремих авторів

82-93.09

Літературознавчі дослідження дитячої літератури загалом

821.161.2-311.6

Українська література - Історичний роман

821.161.2Фран2-3

Збірки прозових творів І. Франка

Індексування літератури за історичними періодами

821.161.2'02	Прадавня українська літератури
821.161.2'04".../09"	Українська література дохристиянського періоду
821.161.2'04"09/1132"	Українська література часів Київської Русі (X – поч. XII ст.)
82(091)	Історія літератури загалом
821(477)(091)	Історія літератури народів України
821.161.2(091)	Історія української літератури
821.161.2(091)"192"	Історія української літератури 20-х років XX ст.
821.161.2-1"18"	Українська поезія XIX ст.

Індексування літератури за територіальною ознакою

Зважаючи на те, що однакові мови функціонують у кількох країнах, виникає потреба виділити літератури окремими мовами за територіальною ознакою. Для цього застосовують заг. визн. місця (3/9)

821.111 Англійська література

821.111(71) Канадська література англійською
МОВОЮ

821.111(73) Англо-американська література США

821.111(94) Австралійська література

Індексування літератури за територіальною ознакою

Ці ж визначники використовують і для позначення літератури в окремій країні без урахування мови, а також у всіх інших випадках, коли потрібно позначити конкретні території

821(477) Література народів України

821(477.54.62) Література Слобожанщини

Дякую за увагу

+38(044)440-66-22

vnokd@i.ua